

KODEKS ETIKE

MEĐUNARODNOG VEĆA MEDICINSKIH SESTARA

ICN - International Council of Nurses
3, place Jean-Marteau, 1201 Geneva -Switzerland

Sadržaj:

Preambula	3
Medicinske sestre i narod	4
Medicinske sestre i struka	
Medicinske sestre i profesija	5
Medicinske sestre i saradnici	6
Predlozi o upotrebi kodeksa etike	
Međunarodnog veća medicinskih sestara	7
Upotreba elemenata Kodeksa	7
<u>Elementi kodeksa *1</u>	
Medicinske sestre i narod	8
<u>Elementi kodeksa *2</u>	
Medicinske sestre i struka	9
<u>Elementi kodeksa *3</u>	
Medicinske sestre i profesija	10
<u>Elementi kodeksa *4</u>	
Medicinske sestre i saradnici	11
Promovisanje ICN kodeksa - etika medicinskih sestara	12

KODEKS ETIKE MEĐUNARODNOG VEĆA MEDICINSKIH SESTARA

Međunarodni kodeks etike medicinskih sestara prvi put je usvojilo Međunarodno veće medicinskih sestara(ICN) 1953 god.Od tada je više puta prepravljjan i prerađivan, a poslednja revizija je urađena i kompletirana 2005. god.

PREAMBULA

Medicinske sestre imaju četiri glavna zadatka:

- Pобоljšanje zdravlja,
- Sprečavanje bolesti,
- Obnavljanje zdravlja i
- Ublažavanje patnji.

Potreba za sestrinstvom je sveopšta.

Sestrinstvu je svojstveno poštovanje ljudskih prava,uključujući i pravo na život i izbor, dostojanstveno i kulturno ponašanje. Zdravstvena nega poštuje i nije ograničena, nečijom starošću, bojom kože,verom,kulturom,invaliditetom,bolešću,seksualnom orijentacijom, nacionalnošću,rasom,političkim uverenjima i socijalnim statusom.

Medicinske sestre pružaju pomoć pojedincu, porodici i zajednici i usklađuju svoj rad među njima.

KODEKS ETIKE MEĐUNARODNOG VEĆA MEDICINSKIH SESTARA

Kodeks etike Međunarodnog veća medicinskih sestara ima četiri osnovna elementa, koji su okvir standarda etičkog ponašanja.

1.MEDICINSKE SESTRE I NAROD

Primarna profesionalna odgovornost medicinske sestre je svaki čovek kome je potrebna zdravstvena nega.

Radeći na zdravstvenoj nezi, medicinska sestra unapređuje okruženje u kojem se poštuju ljudska prava, vrednosti, običaji i duhovna uverenja pojedinca , porodice i zajednice.

Medicinska sestra mora obezbediti da pojedinac dobije i razume dovoljno informacija na osnovu kojih će znati kako će se vršiti zdravstvena nega i druge medicinske intervencije.

Medicinska sestra čuva kao tajnu sve lične podatke o pojedincu i, na osnovu zakona, odlučuje o njihovom otkrivanju.

Medicinska sestra deli sa zajednicom odgovornost o započinjanju i sprovođenju akcija o zaštiti zdravlja i potrebama stanovništva, posebno ugroženih slojeva zajednice.

Medicinska sestra deli odgovornost sa zajednicom o zaštiti i očuvanju prirodne sredine od zagađenja i uništavanja.

2.MEDICINSKE SESTRE I STRUKA

Medicinska sestra ima ličnu odgovornost i uvid u sestrinsku struku pa svoje sposobnosti u struci održava stalnim učenjem.

Medicinska sestra održava svoje zdravlje kako ne bi dovela u pitanje pružanje zdravstvene nege.

Medicinska sestra prosuđuje, u okviru zakonskih mogućnosti i lične sposobnosti, kada prihvata ili prenosi odgovornosti.

Medicinska sestra uvek ima visok standard ličnog ponašanja koje se odražava na profesiju i obezbeđuje poverenje javnosti.

Medicinska sestra u pružanju zdravstvene nege osigurava da napredak tehnologije i nauke budu u skladu sa sigurnošću, dignitetom i pravima čoveka.

3.MEDICINSKE SESTRE I PROFESIJA

Medicinska sestra preuzima veliku ulogu u određivanju i sprovođenju standarda i prakse u kliničkoj praksi zdravstvene nege, rukovođenju, istraživanju i obrazovanju.

Medicinska sestra je aktivna u istraživanjima koja razvijaju profesionalna znanja.

Medicinska sestra, aktivnošću u profesionalnoj organizaciji, sudeluje u stvaranju i održavanju socijalnog i ekonomskog stanja sestrinstva.

4.MEDICINSKE SESTRE I SARADNICI

Medicinska sestra potpomaže timski rad i saradnju sa saradnicima, kolegama iz sestrinstva i drugih područja rada.

Medicinska sestra uvek mora štiti pojedinca, porodicu i zajednicu kad je njihovo zdravlje ugroženo od delovanja njenih saradnika ili bilo koje druge osobe.

PREDLOZI O UPOTREBI KODEKSA ETIKE MEĐUNARODNOG VEĆA MEDICINSKIH SESTARA

Kodeks etike za medicinske sestre je vodič utemeljen na socijalnim vrednostima i potrebama. Biće značajan samo ako, kao živi dokument, bude uvršten u praksu sestriinstva zdravstvene nege u društvu koje se menja.

Da bi se postigao cilj, medicinske sestre Kodeks moraju razumeti, uneti i upotrebljavati u svim vidovima njihovog posla. Mora biti dostupan učenicima medicinske struke i medicinskim sestrama u toku njihovog obrazovanja i njihovog radnog veka.

UPOTREBA ELEMENATA KODEKSA

Četiri elementa ICN-ova Kodeksa za medicinske sestre- Medicinske sestre i društvo, Medicinske sestre i struka Medicinske sestre i profesija i Medicinske sestre i saradnici, daju nam standardni okvir ponašanja.

Sledeća tabela će pomoći sestrama da sprovedu standarde u praksu. Medicinske sestre i učenici medicinskih škola zato mogu:

- Učiti standarde po svakom elementu Kodeksa
- Dobro izučiti šta svaki standard znači za pojedinca
- Razmišljati kako se može upotrebiti etički kodeks u pojedinim sestriinstkim područjima-praksa, obrazovanje, istraživanja i rukovođenje.
- Razgovarati o Kodeksu sa saradnicima i ostalima.
- Upotrebiti jedan primer iz ličnog iskustva i pronaći etičke probleme i standarde u ponašanju kako je navedeno u Kodeksu.Spoznati kako bi se rešio taj problem.

- Raditi u grupama da se nauči etičko donošenje odluka i doneti odgovor o standardima etičkog ponašanja.
- Saradivati sa državnom organizacijom, saradnicima i ostalima u stalnoj primeni etičkih standarda u sestrinskoj praksi, upravljanju i istraživanju.

Elementi kodeksa *1: MEDICINSKE SESTRE I NAROD		
Rukovodioci i izvršioci	Učitelji i istraživači	Državna udruženja
Omogućiti negu koja poštuje ljudska prava i osetljiva je na vrednosti, običaje i uverenja svih ljudi	Propis mora sadržati načela o ljudskim pravima, pravima jednakosti mišljenja o načelima uzajamnog pomaganja kao načine početnog razumevanja	Razvijanje već usvojenih i poznatih načela i smernica koja poboljšavaju ljudska prava i etičke standarde
Omogućiti trajnu edukaciju u etičkim pitanjima	Omogućiti predavanja i učenja o etičkim pitanjima i načinu donošenja odluke	Lobiranje za učlanjenje medicinskih sestara u etička udruženja
Omogućiti dovoljno informacija na osnovu kojih će pacijent odlučiti da li pristaje ili odbija predloženi oblik lečenja	Obavezno organizovanje predavanja i stalnog učenja o mogućnostima koja su povezana sa utvrđenim postupcima	Izrada novih smernica za praktičan rad kroz stalnu edukaciju o prihvaćenim standardima
Upotreba zabeleški i informacijskih upravljačkih sistema koji obezbeđuju poverenje/zadovoljstvo	U propise uvrstiti načela o poimanju privatnosti i poverenja	Uvrštavanje zaključaka o poverljivosti u Državni kodeks etike medicinskih sestara
Razvijanje i ispitivanje sigurnosnih uslova radnog okruženja	Poboljšanje razumevanja u mišljenju studenata o	Popularizacija sigurne i zdrave prirodne sredine/ekologija/

	socijalnom okruženju u sadašnjim uslovima života.	
--	---	--

Elementi kodeksa *2: MEDICINSKE SESTRE I STRUKA		
Menadžeri i izvršioc	Učitelji i istraživači	Državna udruženja
Utvrđivanje standarda nege i radnog okruženja koji poboljšavaju sigurnost i kvalitet nege	Poboljšanje uslova stalne edukacije zbog dobijanja većih ovlašćenja i boljeg statusa u praksi	Poboljšanje pristupa stalnoj edukaciji, kroz stručne časopise kongrese, učenje na daljinu i sl.
Utvrđivanje načina za profesionalno ocenjivanje stalnog školovanja i obnavljanja licenci za praktičan rad	Nadzor istraživanja povezanih sa stalnim učenjem zbog povećanja ovlašćenja i odgovornosti u praksi	Osiguravanje mogućnosti za stalnu edukaciju i poboljšanje kvaliteta usluga
Stalno nadgledanje i propagiranje stanja zdravlja med.sestara u odnosu na njihovu odgovornost u izvršavanju složenosti poslova	Propagiranje ličnog zdravlja i njegove povezanosti sa ostalim vrednostima (stručno napredovanje)	Podržavanje i propagiranje zdravog načina života medicinskih sestara i radnog okruženja

Elementi kodeksa *3: MEDICINSKE SESTRE I PROFESIJA
--

Rukovodioci i izvršioc	Učitelji i istraživači	Državna udruženja
Utvrdjivanje standarda u sprovođenju nege i radnog okruženja koji poboljšavaju sigurnost i kvalitet nege	Određivanje mogućnosti prenošenja/primanja znanja u svrhu postavljanja standarda za sestrinski praktični rad, istraživanja, učenje i osnove menadžmenta	Saradnja sa drugim zdravstvenim profesijama za poboljšanje u utvrđivanju standarda sestrinske edukacije, radnih zadataka, istraživanja i menadžmenta
Utvrdjivanje načina za profesionalno obaveštavanje, stalne edukacije i uslova obnavljanja licenci za samostalan rad	Izučavanje i prihvatanje najnovih rezultata izvršenih istraživanja za poboljšanje sestrinske struke	Razvijati praktične i naučne odrednice i standarde koje određuju naučna istraživanja u sestinstvu
Nadgledanje i poboljšanje stanja zdravlja medicinskih sestara u odnosu na njihovu odgovornost u izvršavanju složenosti poslova	Objašnjavanje o važnosti postojanja profesionalnih sestrinskih udruženja	Lobiranje za poboljšanje socio ekonomskih radnih uslova medicinskih sestara. Razvijati profesionalne protokole za obavljanje radnih zadataka

Elementi kodeksa *4: MEDICINSKE SESTRE I STRUKA		
Rukovodioci i izvršioc	Učitelji i istraživači	Državna udruženja

Stvaranje svesti o posebnosti i načinu prevazilaženja mogućih nesuglasica sa drugim zdravstvenim radnicima u izvršavanju zajedničkih radnih zadataka	Poboljšanje u razumevanju svrhe rada zdravstvenih radnika i drugih struka	Podstiču saradnju sa drugim srtukovnim i zdravstvenim organizacijama i udruženjima.
Stvaranje uslova unutar radnog okruženja koji pomažu uobičajeno profesionalno ponašanje i etičke vrednosti	Objašnjavanje osnova etičkih načela medicinskih sestara drugim zdrastvenim radnicima	Poboljšavanje razumevanja etičkih problema kod saradnika medicinske struke
Stvaranje mehanizama za potrebe samozaštite pojedinca, porodice ili zajednice kad im je zdravstvena nega nedostupna	Objašnjavanje potrebe za samopomoći nemedicinskim strukama bliskim rođacima bolesnika (Onih koji su u terminalnim fazama bolesti pa je kod njih zdravstvena nega iz objektivnih razloga nepristupačna)	Oblikovanje i objašnjavanje smernica u radu sa ljudima koji su terminalnoj fazi bolesti, a kod kojih je pružanje zdravstvene nege iz objektivnih razloga ograničeno

PROMOVISANJE RAZUMEVANJA ICN KODEKSA - ETIKA MEDICINSKIH SESTARA

Osnovna prednost ICN Kodeksa za medicinske sestre je njegovo jednostavno razumevanje.

Autori mole za njegovu veću upotrebu u medicinskim školama, kliničkim odeljenjima, sestrinskoj stručnoj literaturi i javnim medijima. Kodeks je poželjno objašnjavati drugim medicinskim radnicima, običnom narodu, markentiškim i farmaceutskim rukovodiocima, organizacijama za zaštitu ljudskih prava i poslodavcima iz zdravstvenog sistema.